Obsah

Předmluva autora **9**
Úvod **13**
1. Procentuální podíl kardiovaskulárních onemocnění na celkové úmrtnosti v Evropě a v ČR **15**
1.1 Demografická situace 15
1.2 Struktura úmrtnosti 16
2. Ateroskleróza **21**
2.1 Etiopatogeneze aterosklerózy 21
2.1.1 Vznik aterosklerózy 22
2.1.1.1 Vznik fibrózního plátu 24
2.1.1.2 Stabilita plátu 24
3. Riziko a rizikové faktory aterosklerózy **27**
3.1 Riziko 27
3.1.1 Rizikový faktor 27
3.1.2 Neovlivnitelný rizikový faktor 27
3.1.3 Ovlivnitelný rizikový faktor 28
3.1.4 Obecné vlivy na vznik aterosklerózy a ICHS 28
3.1.5 Modifikovatelné rizikové faktory 29
3.1.6 Neovlivnitelné rizikové faktory 31
4. ICHS (ischemická choroba srdeční) **33**
4.1 Etiopatogeneze ICHS 33
4.1.1 Formy ICHS podle klasické klasifikace 34
4.1.1.1 Akutní formy ICHS 34
4.1.1.2 Angina pectoris 36
4.1.1.2.1 Stabilní angina pectoris 36
4.1.1.2.2 Nestabilní angina pectoris 36
4.1.1.2.3 Náhlá smrt 37
4.1.1.2.4 Akutní infarkt myokardu 37
4.1.1.3 Chronické formy ICHS 40
4.1.1.3.1 Chronická ischemická choroba srdeční 40
5. Riziko a stratifikace rizika ICHS **49**
5.1 Vybrané modifikovatelné rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění 50
5.1.1 Trombogenní rizikové faktory 50
5.1.2 Lp (a) 51
5.1.2.1 Oxidační stres 51
5.1.3 C – reaktivní protein (CRP) 52
5.1.4 Infekční faktory 53
5.1.5 Hypercholesterolemie 54
5.1.6 HDL cholesterol 56

5.1.7 Hypertriglyceridemie (hypertriacylglycerolemie) 59
5.1.8 LDL3 60
5.1.9 Modifikované LDL a HDL 61
5.1.9.1 Oxidaci LDL podporují 62
5.1.9.2 Látky bránící oxidaci LDL 62
5.1.10 Prodloužená postprandiální hyperlipemie 63
5.1.10.1 Fenotyp B 63
5.1.10.2 Aterogenní lipoproteinový fenotyp 63
5.1.10.3 Obezita 63
5.1.10.4 Obezita a její následky 68
5.1.11 Hyperinzulinismus, inzulinová rezistence, diabetes mellitus 70
5.1.11.1 Inzulinová rezistence 71
5.1.12 Diabetes mellitus 72
5.1.13 Leptin 75
5.1.14 Zvýšená aktivita sympatického nervového systému 75
5.1.15 Stresové faktory 76
5.1.16 Arteriální hypertenze 77
5.1.17 Prognóza hypertenze 80
5.2 Nemodifikovatelné rizikové faktory 82
5.2.1 Věk 82
5.2.2 Pohlaví 82
5.2.3 Genetické faktory 83
5.2.4 Dyslipoproteinemie 84
5.2.4.1 Primární dyslipoproteinemie 85
5.2.4.2 Hypercholesterolemie 85
5.2.4.2.1 Familiární hypercholesterolemie 85
5.2.4.2.2 Familiární defekt apolipoproteinu B100 87
5.2.4.2.3 Polygenní hypercholesterolemie 88
5.2.4.2.4 Familiární kombinovaná hyperlipoproteinemie 88
5.2.4.2.5 Familiární dysbeta- lipoproteinémie 89
5.2.4.2.6 Familiární hyperlipoproteinémie typu V 90
5.2.4.2.7 Sekundární hyperlipoproteinemie 90
5.2.4.2.7.1 Endokrinní onemocnění 91
5.2.4.2.7.2 Onemocnění nadledvin 91
5.2.4.2.7.3 Onemocnění hypofýzy 92
5.2.4.2.7.4 Onemocnění ledvin 92
5.2.4.2.7.5 Chronické renální selhání 93
5.2.4.2.7.6 Stav po transplantaci ledvin 93
5.2.4.2.7.7 Onemocnění jater 93
5.2.4.2.7.8 Dyslipidemie poléková 94
5.2.4.2.7.9 Dyslipidemie parainfekční 95
5.2.4.2.7.10 Dyslipidemie indukovaná vlivem zevního prostředí 95

5.2.4.2.7.11 Obezita ... 96
5.2.4.2.7.12 Syndrom inzulinové rezistence, metabolický syndrom ... 96
6. Prevence aterosklerózy a kardiovaskulárních onemocnění ... 97
6.1 Strategie prevence ... 97
6.1.1 Strategie individuální primární a sekundární prevence ... 97
6.1.2 Strategie populační prevence ... 99
6.1.2.1 Výchova ke zdraví je zaměřena na zdravou i ohroženou populaci ... 99
6.2 Doporučené postupy v primární a sekundární prevenci aterosklerózy a kardiovaskulárních onemocnění ... 100
6.2.1 Intervence vybraných rizikových faktorů aterosklerózy a kardiovaskulárních chorob ... 103
6.2.1.1 Celkový přívod energie ... 103
6.2.1.1.1 Možnosti intervence příjmu potravy ... 106
6.2.1.2 Bílkoviny ... 107
6.2.1.3 Sacharidy ... 109
6.2.1.4 Vláknina ... 109
6.2.1.5 Tuky ... 110
6.2.1.5.1 Přívod tuku u hyperlipoproteinémie ... 111
6.2.1.5.2 Přívod tuků u izolovaného zvýšení triglyceridů ... 114
6.2.1.6 Dieta u obezity ... 127
6.2.1.7 Přívod kuchyňské soli ... 128
6.2.1.8 Přísun vody, vitamínů a stopových prvků ... 128
6.2.1.9 Přísun alkoholu ... 129
6.2.1.10 Káva, čaj ... 130
6.2.1.11 Příjem železa ... 130
6.2.1.12 Kouření ... 130
6.2.1.13 Fyzická inaktivita ... 131
6.2.1.14 Intervence u arteriální hypertenze ... 135
6.2.1.14.1 Obecná doporučení pro léčbu hypertenze ... 136
6.2.1.14.2 Farmakoterapie hypertenze ... 137
6.2.1.14.3 Doporučení pro farmakoterapi ... 138
6.2.1.14.4 Intervence u arteriální hypertenze s orgánovými komplikacemi. 138
6.2.1.15 Intervence u diabetes mellitus ... 139
6.2.1.15.1 Složení diety diabetika ... 140
Závěr ... 143
Seznam zkratek ... 145
Použitá literatura ... 147
Příklady EKG u kardiovaskulárních onemocněních ... 171
Rejstřík ... 183